

С Н Я Т И Н

ЗВ'ЯЗКОВИЙ ЗЕМЛЯКІВ МІСТА СНЯТИНА І ОКОЛИЦЬ



Число 14

1976

Дітройт

diasporiana.org.ua

На обгортці — Матура 1921-го року.

"СНЯТИН", зв'язковий земляків міста Снятиня і околиць. Появляється неперіодично. Редактор — **Михайло Бажанський**.
17800 Hull, Detroit, Michigan 48203. Тираж 500 примірників.

С Н Я Т И Н

ЗВ'ЯЗКОВИЙ ЗЕМЛЯКІВ МІСТА СНЯТИНА І ОХОЛИЦЬ

Число 14

Дітройт

1976 року

НЕПЕРЕМОЖНИЙ ЗОВ РІДНОЇ КРОВІ

Діловий Комітет Другого З'їзду земляків Снятинщини надіслав Достойному судді Іванові Н. Дікурові в Едмонтоні, Алберта, запрошення на З'їзд. У відповідь одержав такого листа: „Дякую вам за запрошення взяти участь у Другому З'їзді в Дітройті 5 і 6 вересня. Для вашої інформації подаю, що я народився і виховався на фармі в Алберті, поштовому дистрикті Снятин і учащав публічну школу аж до 8-ої класи, школу, яка теж називалася Снятин.

Мій дідусь приїхав до Канади в році 1898 і замешкав в Снятині. Документи вказують, що він приїхав під ім'ям Дякур, а на власне ім'я було йому Дмитро. Він прийшов із села Залуче.

Я буду старатися приїхати на З'їзд, якщо дозволить мені на це час.

Ваш, дійсно щиро, Іван М. Дікур, начальний суддя.“

Оце третє вже покоління наших земляків відгукується і гордо признається до свого близького і дорогого минулого предків. Жаль тільки, що наші земляки не змогли втримати своєї назви принесеної з рідних земель через океан, бо місцевість Снятин в Алберті чогось перейменували дуже скоро, навіть не прожила двох поколінь. Питання теж, чи наші поселенці ще дальше втішаються нашим селом Завалля? Вже довго ніхто не згадує про цю посілість?

Друкуємо цього листа з великою гордістю. Вітаємо із стійкістю і любов'ю до своїх предків і з глибокою вірою, бо це стане наглядним прикладом для багатьох інших, які може не так ціняти і пишаються своїм походженням, як достойний суддя в Едмонтоні, Іван Дікур, бо ж він навіть у своїй друкованій біографії це подає. Хай довго проживе наш суддя!

Це тільки один приклад з наших успіхів. На те ж і ми створили наше Товариство, щоб воно могло організовувати своїх земляків, утримувати з ними дружній зв'язок, підсилювати любов до України і закликати до гідного репрезентування себе між народаами світа.

СОТНИК ВАСИЛЬ БОГДАН БІЛИНКЕВІЧ

В автомобільній катастрофі в столиці Західної Німеччини, Бонн, 12 травня 1963-го року згинув колишній сотник УСС Василь Богдан Білинкевич. Був він сином о. Олександра Білинкевича, пастора у великому селі Волчківцях, Снятинщина, на Покутті.

Народню школу покінчив у родинному селі, де я учителював на протязі чотирьох років. Часто я навідувався до його гостинних і патріотичних батьків. Коли в селі не було ще читальняного дому, то його батько в порозумінні з церковним комітетом, відступив площу біля резиденції, де побудовано читальню. В тій читальні я улаштовував виставу комічної оперетки Григорія Квітки-Основ'яненка „Сватання на Гончарівці“ у 1906-му році. Проби відбувалися у просторій парохіяльній кухні, де я при помочі скрипки виучував співочі партії. На весні 1910-го року отець Білинкевич поважно захворів, тоді родина доручила мені повідомити про те сина, який ходив до української гімназії в Коломії. З болем на душі повідомив його про хворобу батька і він негайно приїхав додому. По кількох днях, у Великодню Г'ятницю 1910-го року, його батька поховано на місцевому цвинтарі. Родина перенеслася до Трофанівки-Балинці і наші зв'язки перервалися.

Василько, як його звали, покінчив гімназію, а опісля старшинську школу. Його приділено до гуцульського 24-го полку піхоти в Коломії, з яким виїхав на протиросійський фронт. Восени 1916-го року вже вдруге виїхав я з маршкомпанією 24-го п. піхоти і в Гаях Дітковецьких біля Бродів, стрінув я чотаря Василя Білинкевича.

Зимою того ж року, перейшов наш курінь на Поділлі до Михайлівки і Білокерници, Підгаєччина, у резерву УСС, які були над Стрипорою. Весною 1916-го року виїхав наш курінь на південно-протиіталійський фронт у Доломітах в Тиролі. В Траміні на південь від курорту Боцен, відпочивали ми кільканадцять днів, а опісля маршували понад берегами бистротечної Адижі, почерез Меццольомбардо і Тридент, місто церковного собору — опинилися ми на фронті у Доломітах, на горі Монте Лямерле. Тут довелося на світанку пережити важкий італійський газовий наступ. В моїй уяві й досі привиджується чотар Василь, пристійний, високий ростом, гарний, майже з дівочим обличчям. Серед торожкоту скорострілів, та тріскоту шрапнелів, він спокійно ізза смерек з льорнеткою у руці слідкував ворожий фронт. Незабаром наш курінь перекинено над річку Сочу (Ізонцо), оспівану словянським поетом-ліриком о. Сімоном Грігорчіцом. Мене приділено до 30-го полку піхоти Львів'ян, де я захворів на малярію

і помандрував до лікарні. Так ми розійшлися із Білинкевичом раз на все, але в голові все нуртували думки про нього. Щойно по п'ятдесяти роках нашої розлуки він довідався про мою адресу в Канаді. Він описав свої воєнні переживання ось як: „по дванадцятій італійській офензиві, наш курінь з командантом отаманом Угбенським дістався в полон. 15 хвилин перед полоном ранений камінною скалкою, переїздить до лікарні до Брна, на Моравії, а опісля до Фрайденталю на Шлеську. По вилікуванні виїздить знову на італійський фронт під Монте Санто і там був знову ранений. Вилікувавшись, працює в компанії поворотців від січня до травня 1918-го року. В Коломії одержує студійну відпустку. Недовго користає з неї, бо у Львові бере участь в Листопадовому Зриві, перебираючи команду цитаделі. А як до Львова прийшли УСС-и — вибрано його командантом 2-го куреня „Червоної Калини“. Бере участь у боях в околицях Львова: Сороки, Сихів, Наварія, Городок, Яворів, Крехів, а також у Чортківській офензиві ген. Грекова. Переходить з УГА річку Збруч до Кам'янця Подільського. У Привороттю командував як сотник вишколом УСС та київських СС. Біля Жмеринки і Браїлова змагається в боях з Денікіном і відступає до Бершаді біля Балти у 1920-му році, а потім перемарш через Вінницю, Бердичів і Чуднів, а в Христинівці переслідує повстанців отамана Волинця. В липні 1920-го року з групою ген. Кравса відворот через Збруч до Городенки, а опісля вершками гір Карпат (Стіг) переходить до Ясіня, Ужгороду і починає Прагу до Ліберця у Чехії“

Білинкевич все мріяв бути на рідній землі і переходить нелегально польський кордон. Прикордонна сторожа заарештувала його і притримала кілька місяців у тюрмі. По звільненні працює у фабриці муштарди, консерв та парцеляції землі. В 1940-му році продістаеться до Берліна і стає перекладачем у фабриці, де працювало кілька тисяч українців і чехів. Пізніше переходить на працю до Арбайтсміністерію і Дойтише Арбайтсфронту. Від 1948-1954 рр. працює в IPO, а від 1955-го року працює в управі табору Августдорф, а опісля ЗУАДК в Ганновері, Гамбурзі і Дюссельдорфі.

В останньому листі до мене згадував: „Нездужаю на шлунок ще від першої світової війни і живу як скрип'яче колесо, але тягну роботу далі, забиваю недугу і калатаю, як можу. З дому не маю вістки від 1948-го року. Залишилась між живими тільки наймолодша сестра Добрянська, яка живе в Коломії, де її чоловік був гімназійним учителем. Поводиться мені не-зле, але від січня 1960-го року мущу іти на пенсію, яка буде на половину менша, як теперішня питання. Але, як Бог дозволить, може візьмусь за якийсь бізнес.“

З останніх слів видно, що він переїхав до Дюссельдорфу на

працю до Бонн, столиці Західної Німеччини. Довго і нетерпеливо очікував я від нього листа. Та замість листа, вичитав пресну вістку в пресі про його наглий відхід у засвіти.

Будучи в Дюссельдорфі, переслав він мені книжку про поета Шіллера, який писав: „Страждання проминає, любов мусить остати“. Ці слова повторяю, як прочитую його милого листа.



Касіян Василь, син Миколая, нар. 1894-го року в селі Микулинці, пов. Снятин, Реальну Школу закінчив у Снятині і вписався 1913 року на філософічний факультет в Чернівцях. 1914-го року зголосився добровільно до УСС. Закінчив кадетсько-офіцерську школу в Єгерсдорфі (ця знимка зроблена із таблиці тієї школи) із ступнем хорунжого. Брав участь в боях на Маківці, Лисоні та інших. Був два рази ранений. Брав участь в боях під Львовом в ступні підпоручника. Перейшов на східні українські землі і там брав участь в боротьбі за Київ. Пізніше його доля невідома.

ВІД ЖУРНАЛУ „СНЯТИН“

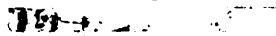
Всі наші зусилля від Другого З'їзду будуть спрямовані на видання Збірника про Снятинщину. Треба зібрати, провіріти і підготовити до друку матеріал, переписувати на машині, розіслати його членам редколегії і врешті приступити до друкування, щоб і наша частина української землі виконала те завдання, яке вже зробили інші повіти, округи та області.

Тому буде зовсім недоцільним розпорощувати свої сили і продовжувати видавання журналу „Снятин“. Наш журнал виконав своє послання, про що можуть ствердити його читачі. Всі наші сили духові й матеріальні від тепер треба звернути в напрямі підготовки Збірника.

Правда, поруч того, Видавництво „Снятин“ буде ліквідувати свою дотеперішню дію. Буде стягати залежості за передплату, повинно видати, як третій випуск Бібліотеки „Снятин“, заповіджену вже давніше книжку Фр. Кс. Мроцка — „Снятинщина“, можливо теж ще Історію Снятинщини, як вона не ввійде до плянованого Збірника. Отже, процес роботи потриває ще якийсь час. Потрібна допомога для В-ва, а рук до праці так мало.

Видавництво „Снятин“

Василь Стефаник



СЕРЦЕ

Присвята моїм друзям

Моя матір Оксана казала мені:

— Хіба я покритка, а ти байстрюк, що тікаєш від мене.

І я вернувся до неї.

— Мій батько Семен колисав мене на руках вже великим хлопцем цілу ніч, а рано молотив, — сильний був.

— Сестра Марія у „Вечірній годині“.

— Сестра Параска — мій безмежний жаль.

— Брат Володимир — з очима ангела.

— Брат Юрко — добрий у своїх блудах.

— Кирило Гаморак, приятель, старший від мене на сорок років сказав: „Не пиши так, бо вмреш.“

— Євгенія Калитовська — мій найвищий ідеал жінки.

— Іван Плещкан — поет, що заскоро вмер.

— Іван Франко поставив мене малим наслідником своїм.

— Євгенія Бачинська — моя перша любов.

— Михайло Павлик — побожність до людей і до ідеї.

— Леся Українка — найбільша поетка і моя проводаторка у Києві.

— Софія Морачевська — пані, що навчила мене любити Руслів і правду в собі.

— Лесь Мартович — мій хлоп'ячий сміх і смак генія.

— Моя жінка Ольга — найбільший мій приятель і мати моїх трьох синів.

Не ломи ребро моє серце, я вже скінчив.

Пилип Гайда

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ ЮРІЯ ТОФАНА*)

Дня 5 травня 1945-го року наступила німецька капітуляція і наші юнаки, які не попали в якийсь полон, почали приходити до своїх батьків. Не приходив тільки Тофанів син Юрко. Тоді батько його Микола рішив вибратися в Німеччину на пошуки за сином. Тимбільше, що трапилося авто, яке відвозило одну санітарну сестру із Сімбаху до Розенгайму, а з Розенгайму наспільні вістки, що там збираються колишні українські юнаки. Ненадійно там зустрів дійсно одного юнака, який запровадив його до табору, в якому на превелике щастя Миколи Тофана, був його син Юрко, що саме вибірався шукати своїх рідних. І так за три дні дійшли до Пфаркірхен, в якому проживали Микола і Стефанія Тофани із своїм старшим сином Мирославом.

Розуміється радість батьків була дуже велика, але тривала коротко. Юрко, відпочавши хвилину після важкої дороги, по-тросив свою маму, що хоче піти до Сімбаху обстригти волосся та підголитися. Мати дала йому гроші на фрізієра і він пішов до Сімбаху. Обрав коротшу польову дорогу-стежку. По дорозі, йдучи, побачив на полі залишений „панцерфауст“. Цю страшну ніцівну зброю, яку вживали до нищення панцерних танків, полішив якийсь вояк, ідучи до дому по капітуляції Німеччини. Молодий Юрко, мабуть не вмів з ним обходитись, ізза неосторожності та не обзнайомлення допустив до того, що панцерфавст ви-Сухнув і спалив частину його тіла на вуголь, і нещасний Юрко серед болю і мук сконав і так закінчив своє ще молоде життя. Хтось ідучи тією самою польовою дорогою, побачив мертвого, і повідомив поліцію, яка негайно приїхала на місце випадку, оглянула і на підставі виказки, яка чудом не згоріла, встановила ім'я трагічної жертви і приїхала до Пфаркірхену з повідомленням цього трагічного випадку. Поліція назвала по імені жертву, так що все вже було безсумнівним. Тому що якраз в цей час не було нікого з Тофанів в дома, я, як командант цього табору, удався на місце випадку і за допомогою поліційної транспортації, привіз тіло Юрія Тофана до Пфаркірхену. За згодою місцевого пароха зложено тіло в місцевій трупарні біля костела. Похоронено його наступного дня перед полуднем на цвинтарі біля того ж костела. Хоронив його український греко-католицький духовник, прізвище якого не заховалось у моїй пам'яті. За якийсь час наша група покинула Пфаркірхен і перенеслася у більш безпечне місце до Мюнхену, де гуртувались українські переселенці. В дуже коротку часі зорганізовано там табір у Карльсфельді. Створено тут українську гімназію і директор Микола Тофан був заангажований, як учитель математики в шкільному році 1945-46.

АНКЕТА ДО ЗБІРНИКА ПРО СНЯТИНЩИНУ

1. Яким ви хотіли б бачити наш Збірник?
2. Що повинно ввійти до нього?
3. Назвіть нові теми, які ще не були порушувані в журналі „Снятина“.
4. Які теми повторити повністю?
5. Які частинно?
6. Ваша участь в Збірнику? Чим ви допоможете в підготові до Збірника?
Статтями на теми історичні, наукові, літературні, мемуарні? Порадами?
Технічною допомогою, чи грошовими збіrkами?
Кожна ваша заввага цінна, буде передана майбутній колегі, яка займатиметься виданням Збірника.

*) Уривок з недрукованої статті про родину Тофанів.

АНЕКДОТИ ПРО ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

В часі Різдва та Великодня збиралася в домі В. Стефаника в Русові завжди громада молодших і старших гостей. Час минав дуже приємно і весело на дискусіях, жартах, оповіданнях.

Пригадую собі, що Іван Харук (Галайда) зі Стецівки вчено толкував, від чого походять назви всіх сусідніх сіл, а потім співав „Подолянку“, яка дуже подобалась Стефаникові; особливо слова: „... а моя мила як голубка сива...“ казав він повторити собі кілька разів. Так само в якісь стародавній колядці чи пісні розкошувався словами: „... буйний вітер з листям розмовляє...“ Натомість нач. суду в Снятині Микола Фірманюк називав петлю-рівську політику „ликом“, бо „не можна землі відступати (віддавати) ні кому!“ Попирав його Марко Черемшина (Др. Іван Семанюк).

Боронився лікар Білецький. Учитель Василь Косташук затягав улюблену пісню Стефаника народну пісню: „Ой, коршмонько, ти дикуне! в tobі праця моя гине“. А Василь Проданюк селянин з Красноставець оповідав усіччину про панів і жидів. Перервав його бесіду радник Фірманюк піснею: „Гей, на славній Україні козак Торба жив...“ Потім я частував найновішими гуцульськими „сторіями“ про війну, та польську шляхту... Був часом лікар Іван Подюк, що гарно співав сербські пісні. Був раз Чорнобривий... I багато інших.

На спомин тих приємних гостей, що вже не вернуться, бо багато згаданих людей розійшлося на віки, подаю пару анекдотів про нашого тодішнього господаря дому, Стефаника.

Бронислав Теодорович, дідич, села Русова, повіт Снятин, з роду вірменян, а з політичних переконань вшехполляк мало розумівся на українських партіях і їх програмах. Раз запитав він на кийні Василя Стефаника при людях:

— „Я чув, що українська соціалістично-радикальна партія має дві програми: мінімальну (малу) і максимальну (велику). Мінімальна — це забирати панам землю. А яка ж може бути ще максимальна?

Як Стефаник занедужав, то лікарі радили йому не пити алькогольних напитків. З цієї причини він раз на свята „жалівся“ до мене:

Пив Хмельницький, пив Шевченко, п'є наш Кость Левицький, лиш мені лікарі не позволяють... „Живе Слово“, Львів 1939 р.

З нагоди моого 70-ліття складаю двадцять доларів на збірник про Снятинчину.

Ярослава і Зенон Гойв

ПОЛЬСЬКІ ДИВОГЛЯДИ У В'ЯЗНИЦІ

1933

В'язничний дозорець Тлучек в Снятині не дуже переймався службовим правильником і робив так, як йому було вигідно. Він мав навіть досить тверде серце, але, коли в'язень подзвонив кількома золотими, то Тлучек зараз м'як, як губка. В 1933 році відсиджував кару якийсь Василь Бакалярик. Він не був призвичаєний сидіти в брудній кімнаті і тому попросив Тлучка, щоби дозволив йому відновити на свій кошт тюремну келію. Тлучек згодився. По відновленні келії Бакалярик за дозволом Тлучка приніс собі з дому перину і подушки та уладився як у своїй хаті. Келії у в'язниці стояли цілими днями отворені так, що в'язні сходилися в одній найбільшій келії і там на сплетнях проводили дні. Часи в снятинській тюрмі змінилися, коли там прийшов відсиджувати якийсь музика Юрійчук. Тлучек приніс Юрійчукові скрипку. В тюрмі зачалися веселі часи. Кілька разів у тижні до великої келії сходилися в'язні і приходили зі світа жінки. Навіть жінка Тлучка користала з „вечерниць“ і вигулювала різні польки і голки. Під час забав був досить багатий буфет, бо кревні в'язні приносили їм безліч усякої їди і питво. Частину з принесених харчів забирає Тлучек, а решту з'їдали в'язні і жінки із світа під час гульок. На стриуху в'язниці було „тихе пристанище“ залюблених і заручених в'язнів. За малою винагородою Тлучек пускав до середини дівчат, які йшли з нареченими-в'язнями на стриух і там перебували разом по кільканадцять годин. Під час Різдвяних свят Бакалярик зажадав від Тлучка, щоби він за відновлення келії дозволив йому перебути свята в дома. Тлучек боячись прикрих наслідків, не хотів на це погодитись, Бакалярик пожалівся жінці Тлучка. Вона без довгих торгувань за кілька мішків бараболі випустила Бакалярика до дому. З усіми в'язнями Тлучек не поводився однаково. Як котрийсь із в'язнів приніс йому курку, то сидів у соняшній і просторішій келії, де перебувало найбільше три особи. Бідні в'язні сиділи в темних келіях по п'ятнадцять осіб. Якась Бурачинська відбуvalа кару за те, що кинулася на якогось урядника. За малою винагородою вона цілий час пересиджувала в кімнаті Тлучків і спала з Тлучковою. Тлучек заробляв ще в інший спосіб: деякі в'язні харчувалися приватно; Тлучек все одно записував до книг розходи, які мав ніби поробити для прохарчування всіх в'язнів. За прохарчування кожного в'язня брав денно по 45 грошів. Усіми наведеними способами Тлучек доробився досить великого майна. Під рукою мав поважну суму готівки. Веселе життя пана Тлучка скінчилося, як до Снятиня прийшов новий начальник. Зараз по його приході до Снятиня хтось прибив йому на дверях анонімний лист, в якім повідомляв його, що з в'язниці втік грізний бандит Карпінські. Він переконався, що донос був правдивий і побачив, що

у в'язниці немає порядку. Зразу тяжко було йому що-будь вислідити, бо не мав до в'язниці ключа. Підробленим ключем також не міг нічого зробити, бо Тлучек лишав свій ключ у замку по другій стороні. Нарешті вдалося йому дістатись до середини і там він побачив, що келії стоять отвором, а жінки і мужчини перебувають разом. Він тоді зачав пильно слідити за всім і відкрив витіче наведені справи.

На судовій розправі у Коломиї, на якій відповідали Тлучки і їх спільні, Тлучек викручувався від усього — крім того подав, що він служив при легіонах і належав до польського звіонзку леґіоністів.

СУМНА ХРОНІКА

В Торонто, Канада, 3 листопада 1975-го року померла Ольга з Ярмоловичів Пйотовська. Повідомлення про смерть підписала родина Запутовичів. Покійна учителювала в Снятинчині і виступала в хорах учительського Збору, про що згадує у своєму спогаді з часів перед першою світовою війною і по ній, Семен Фодчук, тому ми почуваемося до обов'язку згадати на цьому місці покійну. Докладніших даних не маємо.

При кінці місяця листопада 1975-го року на 70-му році життя в Снятині померла Ольга Павловська, рідна сестра Евгенії Захаркевич, дружини директора народних шкіл в Снятинчині, мами Богданки і Левка. Покійна Ольга народилася в Снятині в родині Виноградників. Батько Василь Виноградник мав ще дві доньки і сина Романа. Оля була учителькою, але не працювала по свому званні. Вийшла заміж за Михайла Павловського, який мав бюро для інвалідів. Про нього ми писали в 9 числі журналу „Снятин“. Покійна належала до Союзу Українок, учащала до читальні й була дуже свідомою українкою. Померла несподівано за таких обставин: на першого листопада 1975-го року, за давньою традицією пішла на цвинтар засвітити свічечки на могилах своїх рідних. Дісталася удар серця, впала і її добре люди занесли до дитячої лікарні, яка сьогодні міститься там, де була колись бурса. І там Ольга покинула цей світ. Советські колоністи нищать могили. Утрудняють рідним відвідувати їх. Часто застрашують карами. І це могло привести до удара серця ще так молоду людину Ольгу. Смерть покійної Павловської є характерним випадком, не одиноким на рідних землях.

В Снятині, 2 грудня 1975-го року відбувся скромний похорон Олі Порайко. Покійна народилася 1904- або 1905-го року в Снятині. Там теж і вчашала до народної школи, виділової і жіночої. Пізніше вчилася в середніх школах в Коломиї, але, правдоподібно, смерть батька перервала її вчення. Щоб мама, вдова могла утримати родину (було ще дві молодших сестри, Софія і, здається, Михайлина), Оля мусіла заробляти на своє і родини прожиття. Її батько був офіціялом у Старостві. Одягав уніформу і припоясував шаблю при боці. Покійна працюю-

*) Взято із „Громадського Голосу“ з 9 квітня 1938-го року. Передруковано без ніяких змін, тільки заголовок змінено. В оригіналі назва статті була: „Весела тюрма у Снятині“.

вала як секретарка в Українській касі, в адвокатських канцеляріях д-рів Теодозія Комаринського та Гриця Ганкевича. Не виходила заміж. Мама її, — ще рідна сестра Василя Виноградника і Хамучинської.

В Торонто, Канада, дnia 14-го грудня 1975-го року після важкої недуги, на 49-му році життя відійшов у вічність Степан Лев Фодчук. Покійний народився в селі Орелець, Снятинського повіту. Був сином відомих педагогів Семена і Стефанії Фодчуків. (Гл.: „Снятин“ число 6.) Там учащав до народної школи, а в Снятині вчився в гімназії. Записався до Української Дівізії, а по другій світовій війні проживав з дружиною Евгенією в Торонто. Був передплатником журналу „Снятин“, був активним учасником Першого З’їзду Земляків Снятинщини в 1970-му році та активним членом української громади в Торонто. Залишилася дружина Евгенія, брат Тарас, сестра Ірина Безхлібник та Лідія Гуцуляк. Вічна йому пам’ять!

В Ньюарку, Н. Джерзі, 10 січня 1976-го року, на 74-му році життя після короткої, але важкої хвороби помер бл. п. Зенон Стефанів. Покійний народився в селі Топорівці. Був сотником УГА, нагороджений військовими орденами, історик українського війська, член НТШ, журналіст. Покійний народився 22 липня 1902-го року, батько ззвався Петро, а мати Марія Мартович, була рідною сестрою письменника Леся Мартовича, а двоюрідною сестрою Омеляна Загалевича, батька Евгенії Задурович з Устя над Прутом, в домі яких покійний, за студентських часів часто гостював і співпрацював з молоддю того села і всієї Снятинщини. Цю шляхетну співіграцю поглибив покійний, видаючи в Коломиї тижневик „Життя Покуття“. Полишилися сестри Ольга і Наталя. Похорон відбувся 15 січня 1976-го року на цвинтарі у Бавнд Бруку.

Дня 17-го січня 1976-го року, на 69-му році життя по короткій недузі попрощалася з цим світом, заосмотрена Найсвятішими Тайнами бл. п. Марія з Яримовичів Стеткевич. Покійна перебувала перед війною у свого дідуња, отця М. Баб’яка, у селі Княже під Снятином. Панахиди відправлено у понеділок 19-го і вівторок 20-го січня 1976-го року о год. 7-їй вечором у похоронному Заведенні Декер у Гантері, Ню Йорк. Похорон відбувся у середу, 21-го січня 1976-го року до церкви св. Івана Хрестителя у Гантері, Н.І. Покійну похоронено на цвинтарі Елка Парк, коло містечка Таннерсвіл, Кетскіл-Грін каунті. Про це у жалі за покійною повідомили чоловік мгр. Лев О. Стеткевич, брат інж. Роман Яримович з дружиною Дарією і дітьми Юрком, Марусею та Іриною. Покійна належала до УНС, відділ 361 Українського Допомогового Т-ва „Дністер“ в Ню Йорку та інших українських організацій. Померла на розрив серця. Братові, передплатникові „Снятин“ складаємо шире співчуття.

В неділю, 18-го січня 1976-го року у вечірніх годинах, в Дітройті, на 67-му році життя, ненадійно відійшла у вічність бл. п. Христинка Мацілинська з Пуків. Панахиди відправлено в понеділок і вівторок о 7-їй годині вечора в похоронному заведенні Градовського Дітройт-захід, а в середу, 21-го січня ц. р., відбувся похорон на цвинтарі св. Ядвиги в Дірборн Гайтс. З болем про це повідомили українську громаду чоловік покійної мгр. Омелян Мацілинський та сини Юрій з дружиною Розою і дітьми Степаном, Лісою і Марком, Остап з дружиною Нусею і синами Дам’яном і Андрійком; брат Дмитро Пук; швагер Мацілинський з дружиною Евстахією та дочкою Мотрею. Отак ненадійно на розрив серця покинула цей світ гарна, добра дружина і прекрасна матір двох інтелігентних синів, як орлів, і бабуя п’ятьох внуків. Тільки жити, бо всі хуртовини

життя родина давно вже пройшла, одержали емеритуру, сини на гарних становоцях, тільки втішатися спокійною осінню життя, а тут нагло серце не витримало довше. Ще була рано того дня в церкві, ще гаряче молилася за щастя своєї родини, ще хотіла відвідати дітей, та нещадна смерть перервала її незвичайно тихе, релігійне, повне посвяти для родини і церкви — життя. Родина просила, щоб пожертви замість квітів на могилу покійної складали на фонд Беатифікації Слуги Божого Андрея. Перший такий список пожертв вже з'явився на сторінках „Свободи“ із 6-го лютого 1976-го року; сума досягла 410 доларів. Покійна належала до УНСоюзу число 292 Т-ва св. Хрестителя в Дітройті, до якого належала від 1949-го року, від часу приїзду до Дітройту.

У Варшаві, Польща, 25 січня 1976-го року, на 86-му році життя відійшов у вічність по тяжкій дорозі призначення патріот-учитель, здібний політик радикальної партії, посол до польського сейму — Михайло Вахнюк. Покійний народився в селі Русові. По закінченні народної школи в рідному селі учився теж рік чи два у Снятині, а потім записався до учительської семінарії в Заліщиках, в якій було багато наших учнів із його рідної Снятинщини, про що написано в книзі „Чортківська округа“, яку ми в 13-му числі „Снятин“ реферували. Ще перед першою світовою війною пішов реалізувати своє звання і почав виконувати шляхетне послання учити любі українські діти. Хотів виховати їх на майбутніх добрих громадян, українських патріотів, яким він сам був. Виконував це послання гідно, по найкращому вмінні, спочатку на Гуцульщині, а потім і в інших місцевостях, де його кинули незавидні в тих часах учительські „гаразди“. В часи творення Української Держави зголошується в ряди Української Галицької Армії, в якій брав участь в боях і дослужився старшинського ступеня. По війні, не дозволяють йому вчителювати в рідному селі, в якому він мріяв довгими роками виховувати близьких йому дорогих дітей, молоде покоління — василують до Польщі учити польських дітей. Що за іронія долі! Він бореться проти цього, і вже раз по довгих стараннях йому пощастило повернутися, вчителювати на рідних землях, щоб внедові знову одержати новий, ще більш болючий „варшавський“ указ — продовжати учительське звання, але тільки на польських „корінних“ землях, бо він небезпечний для них між своїми. В тій боротьбі за приватну свою позицію, стає ще більш активним працівником в українському суспільному житті, а головно в УСРП (Українська Соціалістично-Радикальна Партія), з якої покійний був двічі вибраний послом до польського парламенту у Варшаві. Був добрым промовцем, формулював свої домагання коротко, логічно, не вживав демагогічних гасел і йому дорога до найвищих постів прокладалася легко. Його темою в партійній політиці була ідеологія. Він її уклав у доповіді під назвою „Методи внутрішньої партійної праці“, яку то може вперше під тою назвою виголосив на широкому зібранні, на 28-му Крайовому З'їзді Української Радикальної Партії в Станиславові, в 1924 році (Гл.: Д-р Іван Макух „На народній службі“, 1958 р.). За його стійкість, прямолінійність і чесноту прийшлося займати вищі пости. За його вміння та кристальний характер довіряли і він між небагатьома в партії мав право підписувати „векслі“ в імені партії. Це неабияка шана і довір’я до людини. Микола Рожка в нагоді інсінуацій деяких промовців на Зборах в Устю над Прutом (Снятинщина) подає кілька гарних прикмет в обороні посла Михайла Вахнюка. Послові Вахнюкові 16-го вересня 1934-го року закидувано, що він не боронить інтересів українського населення, бере дві тисячі злотих місячної платні, за-

купив уже 18 моргів поля тощо. Микола Рожка ствердив на Зборах, що посол Вахнюк працює вже від 23 літ в господарських, освітніх і політичних організаціях українських селян і тому саме його як учителя два рази переношено в глибину Польщі. Як український посол він боронить усіх справ українського трудового народу, в першу чергу власне інтересів селян, бо сам він син бідного селянина. Далі: посольських діет, ствердив Микола Рожка, посол бере 966 золотих, а не дві тисячі, з того більше як дві третини йде на організаційні цілі, поїздки; жодних 18 моргів поля не купив. (Микола Рожка: „Громадський Голос“ із 22 грудня 1934-го року.) Отже, вже і за свого життя покійний користувався великою обороною і рівночасно пошаною серед українського загалу. Не дивно, що і другий окупант, комуністична Москва, занявши Галичину, не толерувала його на рідних землях. Він просидів багато років у сибірських тайгах і повернувся до Польщі кінчати своє життя. Був організатором варшавського гуртка УСКТ і став першим його головою. В 1972-му році дозволено йому одвідати родинне село Русів, про що він так гарно, з чуттям і болем описував у листах до тих, з якими кореспондував. Мав посередній звязок з нашим журналом і в дорозі був його життепис, призначений для наших читачів, та невмоляма смерть перервала реалізацію цього. Як дійде — ми поділимося з читачами його словом. Дружина, донька і син подали в „Нашому Слові“ із 15 лютого 1976-го року посмертне повідомлення: „після короткої, але тяжкої недуги... народжений 29 листопада 1888 р., учитель, організатор, засновник і візитатор професійного цукільництва цукрової промисловості, посол до сейму РП в kadенції 1930-35.“ Поминальне Богослужження відбулося 29 січня 1976-го року у церкві оо. Василіян у Варшаві. Похорон відбувся на православному цвинтарі на Волі. На горі, над повідомленням редакція вперше поставила малесенький хрестик. Вічна йому пам'ять!

7 лютого 1976-го року в Гілсдейл, Нью Джерзі, на 87-му році життя відійшла у вічність **Марія з Ярмоловичів Запутович**, вдова по сотникові УГА, опісля інспекторові шкіл та колишня учителька. Посмертне повідомлення підписала родина Запутовичів. Про покійну згадує Семен Фодчук у своїх спогадах про учительський хор Снятинщини, тому і ми з обов'язку реєструємо в цьому сумному відділі.

В місяці березні 1976-го року ненадійно померла в Снятині на 65-му році життя **Надія Муринюк**. Покійна походила з родини Скоробогатих, була донькою священика. По одруженні з нашим земляком Снятинщини з села Красноставці — прийшла разом з чоловіком, при кінці 20-их років цього століття жити до Снятини. Д-р Муринюк Михайло медичні студії закінчив в Інсбруку, а нострифікував їх у Варшаві. Спочатку купили площу під будову дому, недалеко Повітового Суду, третій дім від Суду, при головній вулиці, майже в центрі міста. Там побудували мешkalний дім, а на фронті його д-р Михайло Муринюк відкрив лікарську практику. Українська спільнота в Снятині не тільки збагатила свій стан посіданням в самому місті, але теж українська патріотична громада збагатилася на ще одну свідому родину. Там теж у них народилася донька. Покійна Надія була дуже веселої вдачі й радісних життєвих поглядів. Незвичайно гостинна. Належала до Союзу Українок, до Української Міцанської Читальні, займалася харitatивною діяльністю серед нашої громади. А чоловік її, д-р Муринюк, цікавився аматорськими виставами та дружив з молоддю. В їхньому домі процвітало товариське життя. За першої советської окупації, як д-р Mi-

колай Залескі уступив із керівника Повітової Лікарні — доктора Муринюка люді кликали на його місце. Завідующим тоді став звичайний невчений чоловік-комуніст Чепига і керував адміністрацією лікарні. За німецької окупації міста д-ра Муринюка залишили на тій самій позиції, як доброго лікаря, але вже без контролі над собою.

Однаке з приходом Советів вдруге до Снятиня, вже ставлення до його змінилося на гірше. Почали його переслідувати. Випитувати про минуле тощо. І це привело д-ра Муринюка до тривожних днів, в яких він не видержав, і приблизно в 1956-му році закінчив своє ще так молоде життя. Тоді ще він не мав навіть повних 60. Покійна залишається вдовою. Та бо чогось щастя не усміхнулося і їхній доньці Уляні. Хворіла на левкемію. Проте вийшла заміж, але нещасливо, потім вдруге шукала щастя, теж надаремно. І в дуже дівчинах обставинах покинула цей світ. Покійна Надія прожила цей удар долі дуже глибоко. Та доля не щадила покійну і далі. Наносить новий удар. Її маті повертається на „волю“ із Сибіру і треба було нею опікуватися. По важкому прожитому, у невигодах, та політійних турбуваннях і недоживленні вмирає в домі доньки в Снятині. (гл.: „С“, ч. 7, ст. 23). Тепер покійна залишається насправді самітною, бо близької родини в неї не залишилося. Вона старається побудувати гробницю, щоб зібрати всіх членів родини в одну могилу. Ідею цю зреалізувати під Советами не пощастило. Тоді покійна задумала відкупити опущену гробницю, хоч вже вживану, але чогось і це їй не пощастило.

Ненадійно надійшла до нас сумна відомість, що в Снятині, по відвідинах виложеного тіла сусідки Лукавецької — Надія Муринюк покинула цей світ повний турбот. По так щасливому і радісному житті в початках свого подружнього життя, а по так трудному за останніх двох десяток років — закінчила свою дорогу на цьому світі — на розрив серця.



Матура в 1921-му році в Реальній Школі — Снятин

З ЖИТТЯ НАШИХ ЗЕМЛЯКІВ

В „Українських Вісіях“, в Едмонтоні, із 30 січня 1975-го року вміщено статтю про „Село Української спадщини“, яке знаходиться на фармі українського пionера Лакусти. Воно цікаве тим, що на одній фотографії знаходиться „Ка-марин Святин“, „новий будинок, збудований на давній лад“. Жаль тільки, що з цієї фотографії не можна зробити репродукцію, бо дуже слабий газетний папір.

„Нотатки з мистецтва“ за червень 1975-го року, число 15 на ст. 63 вмістили фото Миколи Анастазієвського в старшому віці і поданий короткий життєпис.

В липні 1975-го року Д-р Богдан Балько і його дружина Дарія взяли участь в 20-му Світовому Конгресі Ветеринарних Лікарів, який відбувся в Греції, Салоніки. Дарія була делегатом жіночої секції при Всееканадській Ветеринарній Асоціації, яку офіційно заступала у всіх нарадах тієї Всесвітньої Асоціації. Про цю подію було написано в „Свободі“ в числі 228 з 6-го грудня 1975-го року. Наша землячка гізнише написала статтю до професійного видання канадської Асоціації, де теж є її знімка разом з учасниками згаданого Конгресу. По закінченні Конгресу Дарія і д-р Балько виїхали кораблем до Африки, оглянули Олександрію, Каїро та піраміди і сфінкса. Відвідали деякі грецькі острови, як Родос, Крету і ще деякі. Рівно ж були на острові Патмос, де був засланий св. Іван Апостол Евангеліст-Богослов, та мав Боже Об'явлення і там же помер. Побували три дні в Атенах, оглянули Акрополь та цінні пам'ятки старинної Греції. Гарна подорож!

Мистець Іван Кейван написав кілька статей про мистця Юліяна Крайківського, які були поміщені „Українські Вісті“, із 16 жовтня 1975-го року, „Свобода“ із 8 листопада 1975-го р. та „Новий Шлях“ із 1—8 листопада 1975 р. У сторіччя видатного мистця Олександра Мурашка Іван Кейван вмістив глибокоумну статтю про незрівненного майстра в журналі „Нові Дні“ за місяць листопад 1975 року. Є там же репродукції картин мистця. З нагоди виставки Катерини Кричевської-Росандич Іван Кейван написав ряд статей: „Українські Вісті“ із 27 листопада 1975 року, „Новий Шлях“ із 24-31 січня 1976-го року і в „Свободі“ із 13 лютого 1976 р. У Хрестоматії Літератури для молоді „Вінок“ є його ілюстрації книжкової графіки з біографіями мистців. Приблизно буде чотири томи і з'явиться у видавництві „Євшан-Зілля“, про що повідомило згадане В-во у пресі. Буде всіх 36 біографій Івана Кейвана.

12 Відділ Організації Державного Відродження України улаштував 15-го листопада 1975-го року у Філадельфії доповідь Миколи Плав'юка на тему: „На шляхах української спільноти у вільному світі“. На терені СКВУ наш земляк дуже активний. Заняв слово щодо відмови протесту Українців Об'єднаними Націями та відбув пленарну сесію СКВУ в днях 6—8 лютого 1976-го року.

„Гомін України“ з 4 жовтня привітав із виздоровленням д-ра Миколу Осташіччука, який перебував в клінічно- медичній опіці.

Товариство Українських Інженерів улаштувало в Нью Йорку 22 листопада 1975-го року симпозіюм, на якому, крім інших, виступала теж д-р Ліда Костицюк з доповіддю про „Модерні ефективності транспорту у міському пла-туванні“.

Матвій Стаків написав велику статтю про нашу землячку Олену Кобзей,

під заголовком „Меценатка української культури“ з приводу її пожертв на фізні українські цілі. Є там теж згадано про пожертву на видання Збірника про Снятинщину. Цю статтю вмістила „Америка“ із 25 листопада 1975-го року, а передрукувала „Гуцуля“ в 36-му числі з 1975-го року. Подібна стаття з'явилася теж в тижневику „Народна Воля“ із 11 грудня 1975-го року.

Степан Касіян написав статтю в журналі „Наш Голос“ ч. 1 за 1975-ий рік. Взяв участь в дискусії, яку започав Осип Зінкевич. „Наш Голос“ вмістив в числі 12 за 1975-ий рік статтю Степана Касіяна під назвою „Занедбання компетентних чинників“. „Українське Життя“ надрукувало 25 жовтня 1975-го року дискусійну статтю „Непотрібні непорозуміння між українськими католиками на еміграції“, яку написав Степан Касіян. В тому ж самому часописі із 27 грудня 1975-го року подано нову Управу УЖ. Головою Контрольної Комісії обрано Степана Касіяна.

Осип Зінкевич продовжав свої поїздки із доповіддю „Від Самвидаву до підпілля в Україні“ і в Торонто в суботу 20 грудня 1975-го року, про що повідомлено в пресі.

Д-р Роман і Ліда Керницькі відбули в листопаді-грудні 1975-го року прогульку на Гавайські острови. Були на Лікарському З'їзді, купалися і опалювалися на південному сонці.

На Загальних Зборах 26 жовтня 1975-го року Об'єднання Українських Лісників вибрало нову Управу. До Контрольної Комісії ввійшов інж. Роман Ярикович.

Видавництво Євшан-Зілля вмістило довшу згадку про меценатство на видання третього тому творів Ю. Вассияна. Сказано, що із спадщини бл. п. отця шамбеляна Дмитра Шевчука, митрополичого канцлера у Вінницегу одержано тисячу доларів. („Новий Шлях“ 1—8 листопада 1975 р.).

Іван Садовий, молодший, 12-літній бойскавт, член 50 відділу в Елкгарт, Індіяна, одержав нове світове відзначення по консервації. Місцева газета із 17 грудня написала, „що це перше Бойскавтське відзначення в північній Індії, яку одержала Рада“. Цю відомість подала теж англомовна „Свобода“ із 10 січня 1976-го року. Гратулюємо батькам, які є передплатниками нашого журналу.

Д-р Роман Керницький-Михайла мав дуже поважну операцію на серці. Все щасливо пройшло. Здоров'я кращає.

2 листопада 1975-го року в Торонто, Канада, відбулися Загальні Збори Об'єднання Письменників „Слово“, на яких обрано головою Канадського „Слова“ — Юрія Стефаника. Об'єднання Письменників „Слово“ вшанувало в Нью Йорку пам'ять Миколи Понеділка („Свобода“ 9 березня 1976 р.). В тій імпрезі брав участь і промовляв Юрій Стефаник.

„Червона Калина“ видала „Щоденник Начальної Команди УГА“. Тут згадується нашого земляка отамана Омеляна Лисняка.

Самостійний гурток „Гуцулики“ у Бріджпорті, з нагоди своєї діяльності вмістив у журналі „Юнак“ за листопад 1975-го року знимку, на якій є також Ганна Бабій.

В серпні 1975-го року в курінному таборі 6 куреня ім. Уляни Кравченко в Едмонтоні брали участь пл. уч. Таня Тодосійчук і пл. уч. Марійка Стадник („Юнак“, за листопад 1975-ий рік).

Чотири пластунки 34-го куреня УПЮ-ок ім. 500 героїнь із Кінгіру вишили

байбарак (гутульський кіптар), між якими є теж Ульяна Клофас. („Юнак”, XI, 1975 р.).

Д-р Михайло Козак очолив Український Комітет 200-річчя ЗСА і Українського Поселення в Міннесоті. („Свобода”, 20 грудня 1975-го року). Про це саме було подано в англомовній „Свободі” із 10 січня 1976-го року.

„Рогом обильності” називає „Нью Йорк Таймс” м’ясарю Я. Куроєцького. Та стаття з'явилася теж у „Свободі” із 20 грудня 1975-го року. Родина Куроєцьких споріднена із снятинською родиною Петрівських.

З нагоди перебування гостей на засіданні членів Управи Товариства Снятинці 26-го грудня 1975-го року, Адам Гонтар, Степан Касян та редактор журналу „Снятин” відвідали Теофіла Виноградника і його дружину Дусю. Гарно гостилися, розмовляли довго, до пізнього вечора. Та те, що міле і приемне триває коротко, тоді цифри на годиннику летять, як наважені...

Культурно-освітня референтка Стефанія Бабій із 73-го Відділу Союзу Українок в Бірдпорті та її чоловік Василь Бабій багато причинилися до українського фестивалю в американській бібліотеці. („Свобода” із 27 грудня 1975 р.)

„Важлива публікація про Листопадовий Чин”, під таким заголовком з'явилася стаття в двох числах „Свободі” ч. 243-4, при кінці грудня 1975-го року, в якій говориться про автора тієї публікації д-ра Михайла Гуцуляка.

У книзі „Українці в Північній Америці”, виданій в 1975-му році в стейті Іллінойс, за редакцією Дмитра Штогрина — згадано про таких наших земляків з території Америки і Канади і подано коротко біографію кожного з них. Порядок по лат. абетці: Антонович Марко, жонатий з Мирославою Фроляк в Монреалі, Аронець Ксеня, донька Йосафата, недавно спочилого в Едмонтоні, Балько Богдан, жонатий із Дарією Чеховською з Вінніпегу, Бажанського Михайла з Дітройту, Бойчука Василя з Торонто, Декоре Іван (Дікур) начальний суддя, народжений в Снятині — Канада, Грегоовича Андрія, Святослава, Грегоовича Івана Богдана — синів Александра Грегоовича, вже покійного, Гуцуляка Ерасті, сина Михайла Гуцуляка, Гуцуляка Михайла, відомого із багатьох видань, Гуцуляка Василя, Кейвана Івана, Кейван Марію, д-р Лисяка Романа, отця Мельничука Петра, Плав'юка Миколу, д-р Подюка Івана, д-р Подюк-Клюфас Галину, Поронюка Михайла, жонатого із Дарією Павловською, Прибітківську Емілію Олександру, Сімович Оксану, отця Стангрета Костянтина, Стефаника Юрія, Тарнавецького Михайла, Венгльовського Богдана, Венгльовського Романа, Залузького Теодора Богдана, Зінкевича Осила, Зварича Михайла. З померлих згадано Іголинського Михайла та Кисілевського Костя. — Загалом дуже гарне видання. 424-ри сторінки, добрий папір, тверда обкладинка. Ця книга потрібна в канцеляріях, необхідна для культурно-освітніх працівників.

При кінці травня 1976-го року відбудеться Лікарський З’їзд в Клівленді. Наукову частину З’їзду акредитуватиме Американська Медична Асоціація. Цю частину, з рамени централі УЛПТА підготовляє Науковий Комітет в складі трьох лікарів, між якими є наш земляк д-р М. Харкевич. Він теж належить до Управи УККА, відділ Шикаго. З повідомлень нашої преси,

Роман Лисняк опублікував цілий ряд своїх есеїв в англомовному додатку „Свободі”, за січень-лютий і березень 1976-го року, було їх десять. Автор погулив дуже цікаві, актуальні справи. Віримо, що побачимо колись ці статті окремою збіркою.

В календарі „Слово” на 1976-ий рік, Торонто, надруковано життєпис

Дмитра Фодчука. На іншому місці, в тому самому календарі, в статті про В. Ємця теж згадано про земляка з Тулови.

В календарі „Слово“ за 1976-ий рік є фото Кредитової Спілки в Маямі, Флорида. На фото ми бачимо інж. Романа Венгльовського, який провадив Зборами. На тій же світлині є теж Марія Венгльовська, яка є секретарем Спілки, як також і Степан Венгльовський, член Управи.

З нагоди Року Жінки Стаха Гопко-Маціянська з Лорейку вмістила більшу статтю про Монахінню ЧСВВ п. з. „Безіменні героїні церкви й народу“. „Світло“ за місяць грудень 1975-го року.

Появилося дуже гарне видання, з нагоди 20-ліття існування парохії та побудови нового храму Божого у Флінті, стейту Мічіган. В цій книзі ми зустрінемо із великим задоволенням дуже активних наших земляків, і то на чоловічих позиціях, як голови церковних комітетів, директори хорів, провідниці Марійських Дружин та на посадах жертвовавців продовж двадцяти років. Още вони і є: Дмитро і Александра Костинюк, Микола і Анна Камад, Йосиф і Олена Пантелюк та Роман Фодчук. Рівно ж і двох з молодшої генерації, які ще народилися в Лінчах: Йосиф Пантелюк, молодший та Марія Костинюк, обое вже одружені і мають свої родини. Дуже приємно, що при деяких є подана місцевість народження Снятинщина, бо чогось не всі гордяться своєю близькою батьківщиною.

„Вільне Слово“ із 7 лютого 1976-го року помістило світлину жіночого гуртка в Добровлянах, пов. Заліщики, який зорганізував таємний гурток трьох Дмитрів-Фодчук, Бойчука і Ткачука. Ми вже згадували про цих наших земляків.

Енциклопедія Українознавства, Словникова частина 7, Мюнхен, рік подано 1973-ий, згадує такі імена наших видних постатей: Равлюк Василь, Равлюк Микола, Радиш Мирослав, Романович Марко та Сандуляк Іван. Під гаслом „Руслан“, християнсько-суспільний щоденник, який виходив у Львові, подано, що його редактором був від 1907—1914 рр. — Сень Горук. (ст. 2649). В тому ж томі вміщено малу Товариства „Рідна Школа“ за 1936-ий рік, де говориться про розміщення кружків і шкіл. Пропущено повіт Снятин, в якому діяло Т-во „РШ“, висилаючи збірки до централі, а по розв’язанні української гімназії мало бурсу для учнів середніх шкіл. Ми вже цитували оригінальні видання „РШ“ і подали дещо із статистичних даних та про її діяльність, гл.: „Снятин“ ч. 7, ст. 26-27 і ч. 11 ст. 31.

31-го січня 1976-го року був гарний день. Новий сніг не падав, бо було багато старого, з яким місто не могло собі дати ради. Евгенія Задурович із своїм сином д-ром Антоном Задуровичем обрали той день за свій і запросили снятинських громадян на зустріч. Яка нагода? Не пійтайте, Ім’янини, уродини? „Hi!“ — сказала господиня: „хочу мати у себе снятинських, з ними можна собі поговорити і перебути разом гарні хвилини“. І так було. Господиня запросила на прийняття. Що там не було на тому столі... Пиріжки, коржики, борщики, а ще які! маківники, пампушки, начиняна курка, навіть кутя, як символ про минулого Різдва. Не можна зрахувати всього кулінарного мистецтва, спеціальностей традиційного роду Загалевичів. А доктор дбав тільки про чорну каву і про інший нектар для тих, що його любить. Було що споживати і про що говорити. Вечір був приємний, в чого були всі задоволені. Д-р Антін був таким господарем, як його галантний батько, меценас Августин, якого згадувано в тому дові часті. Омелян Лышкевич, Ярослава і Зенон Гойви та редактор цього журналу

відходили з жалем, що так коротко тривають гарні хвилини спогадів. Всі так повинні святкувати свої події родинного життя, разом, як це було у домі Евгеній Задурович.

На Загальних Зборах спортивного Товариства „Черник“ в січні 1976-го року в Дітройті Адріана Крупського обрали до Управи.

У „Кооперативній Думці“, що появляється в Рочестер, стейту Нью Йорк, читаемо дуже приємну відомість про Марію Холевчук: „Коли йдеться про харитативну діяльність, а особливо про стипендійний фонд, то в Рочестері була лише одна спонсорка Марія Холевчук, яка опікується одною студенткою в Бразілії; також фонди поступають на ще одну стипендію з коляди: студенти — студентам“. „К.Д.“. ч. 81 за жовтень 1975.

У склад нової Управи 55-го-го Відділу СУК „Провидіння“ в Шикаго ввійшов Іван Степанець, як секретар на Зборах 18-го січня 1976-го року. („Америка“ із 31 січня 1976-го року.).

В „Америці“ із 31 січня і 3 лютого 1976-го року Іван Боднарук вмістив рецензію на творчість Іллі Кирика. Дуже високо оцінив спадщину великого нашого земляка. Рівно ж у виданні едмонтонському „Канадська Україна“ у січневому числі за 1976-ий рік у статті Володимира Жили віддано багато місця Іллі Кирикові, як письменникові, Талановитого земляка із Завалля, повіту Снятин, пригадало нам теж „Звернення“, надруковане у „Свободі“ із 10 лютого 1976-го року, і підписане Тетяною Лазарович, Василем Косташем та Ольгою Войценко. Цей Комітет приступає до упорядкування спадщини видатного письменника.

За спокій і вічну радість щуш померлих членів ФКУ о. монс. Петро Мельничук відслужив тринадцять Заупокійну святу Літургію в неділю 8-го лютого 1976-го року у церкві св. Михаїла в Балтімор, Мд.

Дня 21 січня 1976-го року, на Святі Державності в Сиракузах промову виолосив д-р С. Клюфас. Він теж представив трьох учасників визвольних змагань, між якими був теж д-р Іван Подюк. Дня 22 лютого того ж самого року перебрано на голову Відділу УККА в Сиракузах д-ра С. Клюфаса. До Управи ввійшли д-р Галина Подюк-Клюфас та інж. Т. Фрацян. Почесним членом і хронікарем обрано д-ра Івана Подюка.

Виставку картин Катерини Антонович 22 лютого 1976-го року в галереї Осередку Культури при вулиці Александер у Вінніпегу — відкрила М. Сокульська.

„Наталя з Озаркевичів Кобринська родилася 4 жовтня 1851-го року в Белелуї, повіт Станиславів“. Так написано в журналі „Квітучі Береги“, ч. 15 за 1975-ий рік. До колекції згадок про Н. Кобринську ще один приклад, яке знання автори мають про нашу велику землячку. Всі погоджуються, що дата народження є 8 червня, а не 4 жовтня. А потім в Станиславівському повіті села Белелуї немає. Село Белелуя, в якому народилася наша письменниця є в Снятинському повіті. Ми про це писали в числі 11 „Снятин“.

Діяна і мгр. Тарас Керницькі в місяці березні 1976-го року побували в Акапулько, в Мехіку, звідкіля надіслали до редакції нашого журналу привітальну карточку.

„Наталя Пилип'юк з Гарварду була свідком побиття д-ра Плахтонюка в Києві“. Так подала великими літерами, на першій сторінці „Свобода“ із 27-го березня 1976-го року. Докторантка Пилип'юк ствердила на пресовій конференції в Нью Йорку разом з родиною Плющів, про те, що бачила в 1971-му році

за свого перебування у Києві. Про докторантку порівняльних літератур в Гарварді ми писали в журналі „Снятин“ ч. 12, ст. 31.

Нашому скарбникові Зенонові Гойву сповнилося 70 років. Редакція журналу „Снятин“ вітає свого скарбника з Днем Народження! Багато щастя, здоров'я та гарних ще років прожити разом з дружиною Ярославою-

В квітні місяці 1976-го року з нагоди уродин 80-літніх матері інж. Всеволода Закревського, відбулася величава родинна зустріч в Шикаго. Вітаємо Пані Добродійку з таким щастям, дожити такого гарного віку

З Л И С Т I В

„Я одержав Вашого листа і правду Вам кажу, що цим листом я дуже утішився, може, чи не більше, як коли б хтось прислав мені багато тисяч доларів, бо вони їх так не дуже вартісні, а з'їзд країн — це для мене дуже великої вартості скарб.“

о. монс. Петро Мельничук

„Дуже щиренько дякую за листа і вістку про наш 2-ий з'їзд Снятинації. Вже від нині зарезервувала той кінець тижня і постараємося прибути.“

Богданна Осадца з родиною

„Пишу сейчас по одержанню запрошення на З'їзд. Якраз сьогодні посташовила написати. Відчуваю брак журналу „Снятин“. При цій нагоді заличуємо чек на сто доларів, які Вам напевно придадуться в зв'язку зі З'їздом. Розуміється, була б для нас незвичайна приемність стрінутись зі земляками, будемо старатися.“

Нуся і Всеволод Закревські

Д Р У Г И И З'І З Д

В місяці січні 1976-го року Діловий Комітет Другого З'їзду розіслав на всі відомі адреси повідомлення про З'їзд назначений Управою Товариства „Снятинація“ на 5 і 6 вересня 1976-го року.

З'їзд вілбудеться на пластовій частині оселі „Діброва“, званою „Зелений Яр“, 40 миль від Дітройту. Мату, як їхати на „Діброву“ одержить кожен, хто захоче бути учасником З'їзду і приголоситься до редакції журналу „Снятин“, як було подано в першому повідомленні.

Кімнату на нічліг треба замовити негайно, щоб ми могли забезпечити її за учасниками.

Кожний учасник З'їзду вносить 16 (шістнадцять) доларів на прохарчування наперед.

Програма З'їзду, як теж Статут нашого Товариства, список тих, які відійшли у вічність від Першого З'їзду, картки на дводенне перебування та інші формальності — будуть вручені кожному учасникові при реєстрації, в ранніх годинах 5 вересня 1976-го року на місці З'їзду.

Просимо не чекати вигід, З'їзд вілбудеться в дуже скромній обстановці. Пікніковий стиль прохарчування, як теж скромні приміщення на „Діброзві“. Найважливішою ціллю З'їзду — обрати нову Управу Т-ва, запропонувати редколегію Збірника і зустріти своїх друзів, які жили тими самими мріями, тими самими ідеями і перед якими була та сама ціль життя. Це, чи не найважливіша мета З'їзду!

Діловий Комітет

Михаїл Баканський

У ЗЕМЛЯКІВ АЛБЕРТИ

Вже давніше в думках, я збирався відвідати провінцію Канади — Алберту, в якій, чи не найбільше з усіх земель всесвіту, поселилося вихідців із Снятинщини. Там навіть утривали назовништво старої Снятинщини і довкільних місцевостей. На північний схід від Лямонту засновано ще в 1902-му році містечко Снятин (гл.: „Снятин“ ч. 1, ст. 9). Змінено з назви Гунька. Там теж була Школа тієї ж самої назви. Були теж оселі, як Василь, Завалля та близькі назви, як Січ-Коломия, Топорівці чи Лужани та Шипинці, назви сусідніх із Снятинщиною місцевостей Буковини. Там і тепер ще живуть треті чи вже навіть четверті покоління наших вихідців, хоч вже трохи призабули свою рідну мову, проте дуже гордо признаються до своєї рідної крові.

Там жили і діяли визначні наші земляки, піонери українського політичного, церковного та культурно-освітнього життя Алберти, як Т. Томашевський, (гл.: „Снятин“ ч. 2, ст. 14 і „С“ ч. 11, ст. 29), Д. Солянич (гл.: „С“ ч. 11, ст. 30), Ілля Кирияк (гл.: „С“ ч. 9, ст. 23), Михайло і Дмитро Фербеї, Петро і Андрій Зваричі, Порайки, Рурики, А. Григорович (гл.: „С“ ч. 5, ст. 19), Косташуки, а пізніше мистець В. Залуцький (гл.: „С“ ч. 9, ст. 25-26), Василь Зеленко (гл.: „С“ ч. 7, ст. 10-14), Михайло Голинський (гл.: „С“ ч. 10, ст. 21-23) та багато інших. І тепер живуть ще там визначні наші друзі, про яких буде мова в цьому репортажу.

Чи не могла притягнути до себе провінція Алберти редактора журналу „Снятин“? До того ще надійшло таке гарне, імперативне запрошення друга Івана Стадника, чоловіка мгра Оленки, доньки наших відомих земляків із Волчковець Зеленків. Друг Стадник так переконливо у своїх двох листах запропонував мене в ті сторони наших предків, що годі було його не приняти.

5-го березня 1976-го року зібрався і полетів, поборюючи негоди пересідання з літака до літака і дві тисячі миль. На летовищі в Едмонтоні зустріли мене мій мілій господар, разом із моїм другом дитячих років мистцем-графіком Іваном Кейваном. Перші роанови тривали коротко. Всіли до авта і заїхали до дому господаря. Дітей не було, ще в школі, а дружина працювала в своїй аптекі. Гостодарем залишилася донька Стадників Марійка, одна з близнят, вона з'явилася ненадійно дома і переняла ролю господаря-батька, який поїхав до аптеки звільнити свою дружину. Марійка показала мені прекрасний дім і мистецькі скарби багатьох майстрів: В. Касіяна, Гніздовського, Буцманюка, І. Кейвана, В. Доброліка, Курилика, Е. Козака та інших. На стінах були теж образи багатьох незнаних мені чужинників малярів та інтригуючі мистецькі спроби Марійки і Софійки, які беруть лекції малярства і мали вже свою власну публічну виставку. Чого тут немає на тих стінах? Пейзажі, портрети, натюрморти... Мистецтво, мистецтво і ще раз мистецтво. Справжня мистецька галерея. В кожній кімнаті образи із великою педантністю та неабияким смаком уложені.

На долині дому, в його всю величину, міститься бібліотека, в якій я дійсно відпочав, я там знайшов багато нових для мене видань, яких ще досі не бачив. Це засяги моєї дії і я тут почувався найкраще, як колись у себе вдома. Люблю і шаную власників книгоєбень.

З моєї контемпеляції розбудила мене своїм мілім голосом господиня. Вона неділила своїм усміхом все довкілля і дім ожив. Як чарівною паличкою, мело-

дійним голосом порушила його. Навіть береза біла, що розкішно розвела свої крилаті галузі перед вікнами — віджила своєю красою на білій киреї снігу. А цербер дому цього, „Білий“, велетенської сили собака, подав приятельську „лапку“ і заключив пакт неагресії. Все гармонувало прекрасно. Ця співзвучність заиснувала із приходом Оленки і тривала в цьому домі аж до моого від'їзду.

Побачив найстаршого сина Стадників — Олеся, про якого вже згадувано в нашому журналі. (гл.: „С“ ч. 7, ст. 24 і „С“ ч. 8, ст. 26). Тепер вже на медицині. Слопкійний, розважний. Складав кілька іслітів в час моого перебування і я його не дуже турбував розмовами, але вдалося теж упросити його виконати декілька фотографій, які тут будуть вміщені. Мені було б дуже приемно поговорити в Олесем, який сам, без допомоги старших, приняв кілька одважних рішень. Відбув самостійну подорож до Японії та мандрував по Європі. Зібрав чималу збірку автографів, жетонів, листів та карток. Його колекції переросли вже його власні сподівання. А він ще такий молодий. В домі він займає окрему частину. Він самостійний, але сп'ятий з родиною так міцно, як рідко які діти. Це щастя родини Стадників.



Гості у домі Стадників

По юному в родині Стадників йдуть ще дві сестри-близнята Марійка і Софійка. Вже перейшли до пластового юнацтва. Сконfrontовані в розмові самі визнають: „ми інші, ми кожна маємо свої зацікавлення. Ось глядіть, ми навіть не подібні до себе. Як ми можемо діяти і робити те саме?“ — Це Софійка розвела таку мову. Важко було дати відповідь молодим софістам. Та діти Стадників, це не тільки велика надія батьків, це надія української громади. Можна тільки радіти, на якому гарному і рівному шляху вони тепер є. Чи цього щастя досягнув усміх мами, мгр. Оленки, чи Івана Стадника, безмежно відданого родині? Приклад любові й переконливість? Це їхня тайна успіху.

Вони уможливили мое перебування в Едмонтоні, яке відбулося по наміченому пляні.

Вечором до Стадників зійшлися гості. Подружжя Кейванів і подружжя Тодосійчуків. Розмови продовжалися далеко поза північ. Хоч деякі з них на другий день збиралися до праці.

В першому пляні мав я відвідати письменницю д-р Марію Кейван та її чоловіка мистця-маліяра Івана. Однаке саме в той час і прийшло запрошення від них, щоб зйти на святкове відкриття портрету дружини. Очевидно, це велика подія, яка не буває кожного дня. Треба йти.

Вечір був погідний, гарний. Мій друг Кейван авторитетно опроваджував по еному домі-ательє і пояснював свої образи, розкладені в кількох кімнатах. Багато з них запаковані, прийшли з відбитих виставок або приготовані на виставки, яких не можна оглядати. Багато з них по людях, прикрашають їхні стіни, подаровані або продані за дешеву ціну. Один з таких цікавих образів є в Каракасі у сестри Анни Закревської. З приходом гостей митець сам заслону із портрету дружини і попросив гостей до нього. Всі присутні були мило вражені. Перед ними з'явився мистецький шедевр. Іван Кейван виконав цей граверський композиційний портрет своєї дружини в натуральній величині. Працював над ним майже три місяці, при кінці 1975-го року. Робота незвичайно важка. Треба було виконати солідний рисунок олівцем, перенести його на граверську дошку і вивести тонкими, ніжними граверськими штрихами. До цього треба було колосальної рівноваги в руці й очах, а штрихів тих кілька сотень, а може й тисяча. З рук нашого майстра заіснував пречудний портрет д-р Марії Кейван на тлі розбурханої стихії Тихого океану. Вірно віддана її ду-



Відслонення портрету Марії Кейван

ховість, навіть її думки, які, здається, так неначе і можна читати на портреті. Як жива людина, що ось-ось промовить до глядача теплими словами: „прошу сісти, будь ласка!“

Автор все своє життя був ентузіястом, мрійником, тому в нього в банку є тільки заощаджена сума, якої не вистачить навіть на скромні рами до вели-

кої вартості його творів. Він бачив визначних учителів в Кракові, Варшаві в Мистецьких Академіях, пізніше бачив їх теж і в Європі. Навчався в них тільки техніки рисунку, бо дар до мистецтва мав уже від уродження. Створив свій власний стиль і став самостійним. Хоч, правда, праобразом для нього була французька школа граверів і наш дорогий Нарбут.

Ми знайомі з автором портрету від дитячих років. Як в мене зросла бібліотека до поважних розмірів, я звернувся до нього за екс-лібрісом. Хоч довго на нього ждав, але таки діждався, і я сьогодні гордий за той екс-лібріс. Він могутньо прикрашує Україніку в Гарварді.

Кейван дуже щасливо одружився. Можна позаєдріти такої дружини. Лікарка, письменниця, добра мати дітям і суспільних заинтересувань людина. — Дня 3 березня 1976-го року НТШ, секція історична, за мистецтвознавчі праці, монографії за Історію Українського Мистецтва, надало Іванові ступінь дійсного члена. —

В Кейванів двоє дітей. Це вже не діти. **Зонка-Оксана** по закінченні високої школи одержала стипендію, як ми вже писали про це в нашему журналі й пише працю. (гл.: „С“ ч. 9, ст. 24 і „С“ ч. 12, ст. 31). Друкує часто по журналах есеї та репортажі із подорожі по Канаді. Тепер в Монреалі викінчує свою книжку про українських поселенців в Канаді.



Гости в Кейванів

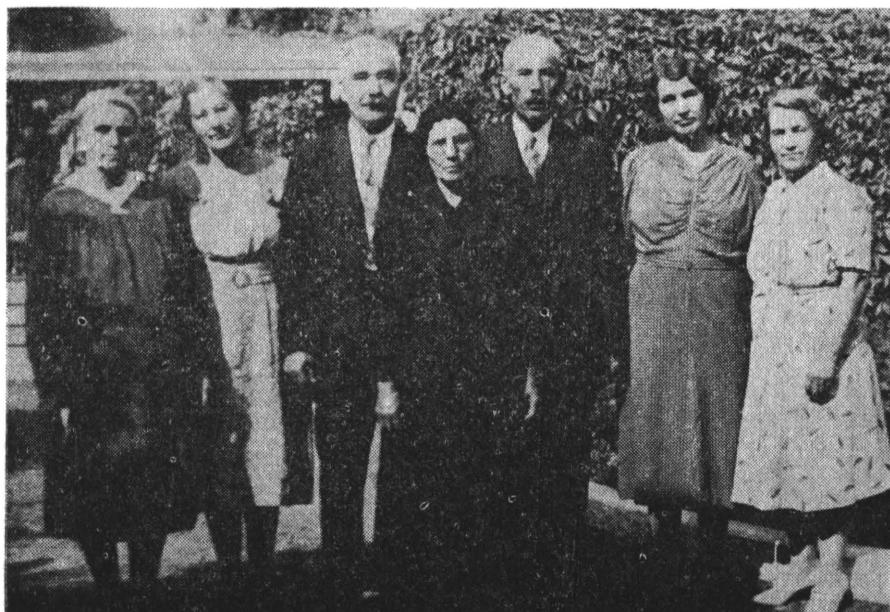
Син Орест, про якого ми теж писали в „Снятині“ (гл.: ч. 7, ст. 24 і ч. 10, ст. 29), він приїздив до батьків, але, щоб тільки попрощатися, бо виїздить до Австралії, де є його дружина, з двома дітьми. До Андрійка ще дійшла донечка Наталка, яка народилася недавно в Австралії. Орест або сольвував відділ скульптури на університеті в Австралії. В Монреалі він вступив до Технологічного Інституту на відділ програмування комп'юторів. Ця ділянка має перед собою майбутнє. Закінчив цей фах з найкращими оцінками. Перебував в родинному домі, як довго не дістане візу із Оттави.

На прощання, мій друг Іван Кейван подарував мені копію графічного образу, гірський пейзаж, якого показую всім хто прийде до мене.

В Едмонтоні проживає отець Степан Чеховський. В першому числі нашого журналу подано його життєпис (ст. 4-5). Тепер отець Степан на відпочинку. Треба і його відвідати. Це мій недалекий сусід в Снятині. На заклик Ділового Комітету Першого З'їзду, на свій кошт, прибув іздалекою тоді Бр. Колумбії до Торонто і відправляв Службу Божу разом із о. крил. Я. Ляшкевичом. Отець Степан добрий передплатник „Снятин“. Держить контакт з його редактором. Авто друга Стадника без труднощів знайшло дорогу до великого дому відпочинку. Гарний будинок, нагадує лікарню. Багато людей в білому одязі опікуються мешканцями його.

Ми пригадали собі епізоди з нашого давнішого життя. Говорили про спільніх знайомих. Отець цікавиться всім. Розповідає про себе. Про воєнні події, які стали причиною людського нещастя, а нашого зокрема. Пригадав свій довгий душпастирський, вже повоєнний шлях у Франції, Тунісії, а потім Канаді, в багатьох місцевостях. Рано відправляє Службу Божу в цьому домі. Плячує приїхати на Другий З'їзд земляків Снятинщини до Дітройту. За час моого перебування в Едмонтоні, я вступав до нього тримі, на жаль, тільки провів дві розмови, бо одне пополуднє отець Степан вийшов до міста.

Дуже благородна зустріч відбулася в домі пionерки Гафії Янішевської. Це рідна сестра відомих українських діячів-пionерів Петра та Андрія Зваричів.



Родина Зваричів, Вегревілл, 1951-го року

Вона разом із членами родини в 1900-му році (гл.: „С“ ч. 6, ст. 26) виїхала з Тулови, шовіту Снятин, шукати щастя за морем. І ця витривала і пробоєва родина стала пionерами українського життя в Альберті та і всій Канаді теж. Гарний вік у неї. 2 червня 1976-го року скончилася її 84-и роки. Пам'ять добра. Всі прізвища знайомих її людей, місцевості, в яких перебувала, подій, які про-

живала, — без великого намагання пригадує в розмові, яку веде свободно без зупинок. Хотіла дуже угостити, по українському звичаю, але мені цікавіше було оглядати велику коробку пам'яток, багатство фотографій великої родини, яка заслуговує далеко більше, як на цю згадку в репортажі. Вона поцікалилася виданням журналу і не забула дати свій даток із скромної платні для віком старших. Щаслива людина. Хай довго проживе.

До найглибших у прожиття, запам'янованих відвідин належить зустріч з достойним суддею Іваном Н. Дікуром. Рано в понеділок подзвонив мій господар до його дому. Дружина сказала, що в суботу вранці завезла суддю до лікарні. Помимо того, що суддя був під строгим обслідуванням лікарів, ми з другом Стадником прибули на означений час до приватної кімнати, в якій лежав суддя. Мед-сестри доглядають пильно хворого, але в часі нашої візити заперестали. Тільки де-коли вийде найстарша з них перевірити, чи розмова не турбує суддю. Пацієнт — ожив, забув за свої болі й розговорився. Він почав цікавитися рідиною, прадідівською оселею, де народився його щідусь. За темпом життя дотепер ще не мав змоги відвідати місця народження — село Залуче, повіту Снятин.

Оповідав гарною українською мовою про свою світлу життєву дорогу. Він багато років тому був директором Інституту св. Івана, де-коли касієром. Говорить про свою парламентарну дію, учительську кар'єру, суддійську і теперішню — пост головного судді на всю провінцію Алберти. Оповідає теж про своє здоров'я, про свою долю. Одержав наглий вірус, що і призвело його до лікарні. Гарно, рівно прожив своє життя. Його зовсім спокійно можна назвати видатним, пожиточним для української громади, родини і людства. Зокрема корисним для Українського Едмонтону. За весь час нашої розмови його ніжна дружина пильно стежила за своїм чоловіком, хоч здавалося провадила товариську розмову з другом Стадником в тій самій кімнаті, при вікні.

Потім ми вступили до дому для старших віком св. Івана, де проживає Марія Стратичук, в кімнаті 107. Вона ще від 1937-го року в Канаді. Її чоловік Николай був ковалем в Снятині. 26-го березня її сповнилося 80 років. Вона донька Василя Грибовського і Параски з дому Горуків. Має в Канаді заміжню доньку. Кузен її Грибовський оженився з учителькою Ольгою Гоїв. Нарікає на очі, що не може читати. Хотіла теж угостити „чим хата багата“, але ми спішилися, бо треба ще зйті до інших.

Дружній вечір спогадів провів у домі Тодосійчука. Пані дому Марійка — це молодша донька Стефи Макаревич. Вийшла заміж в Монреалі за д-ра Дмитра Тодосійчука. Спочатку проживали там, бо д-р працював у шпиталі, недалеко Монреалу. Там теж народилося в них двоє дітей Івась і Таня. Івась пробує перші кроки дістатися на університет, зглядно вибрati собi професiю, а Таня втішається безжурно найкрашими юними роками. Родина Тодосійчуків кілька років тому (гл.: „С“, ч. 9, ст. 21-22) переселилася до Едмонтону, про що з великим задоволенням згадують всі члени родини. Це видно теж по їхніх радісних обличчях і по багатому, вигідному устаткуванні, хоч велику частину добра, як книжок та хатніх речей при переїзді треба було роздати або викинути. Символічний, практичний ватран у вітальні додає ліричного настрою, при якому можна переглянути хронологічно уложеній родинний альбом. Це неписана історія їхнього життя. — З приходом гостей перейшли до розвагової просторії кімнати, яку господар сам, з деякою допомогою членів родини, викінчив для розваг своїх гостей. Він член Осередку НТШ на західню Канаду (гл.: „С“,

ч. 13, ст. 22-23) дружина активна у Книголюбах, Пласт-Прияті та інших суспільних діях. Доктор висвітлив прозірки і кілька коротких фільмів із оселі „Батурин“, що коло Монреалу та з місцевих подій. Мої друзі, інж. Василь Кунда з дружиною Вірою, та, як звичайно, обое Стадників із задоволенням слухали речевих, замістових пояснень доктора і веселилися приємними спокійними розповідями.

З Миколою Олексійчуком та Іваном Мартином віталися під церквою в Едмонтоні. На жаль, до довших розмов не дійшло ізза різних годин вільного часу.

З дружиною недавно покійного Йосафата Аронця (гл.: „С“, ч. 8, ст. 23-24) — Олею провів телефонічну розмову. Її донька Ксения (гл.: „С“, ч. 9, ст. 24) має вже мастера з мистецтва. Сама малює, захоплена модерністичним жанром, мала кілька своїх самостійних виставок. Тепер навчає в школі — мистецтва. Син на дентистиці в Австралії. Обіцяла писати до журналу „Снятин“ і прислати деякі фотографії.

На самому початку приїзду моого до Едмонтону відвідав редакцію тижневика „Українські Вісті“, де о. д-р Сопуляк розповів про всі турботи та успіхи великого підприємства. На прощання гостинний о. редактор подарував мені дві книжки, що друкувалися в друкарні згадачого тижневика.

Поза своїм наперед наміченим пляном мав приятельську зустріч та розмову з д-ром М. Суховерським, який провів мене по Університеті Алберти та показав університетську бібліотеку, чому опертися не можна було.

Рівно як одного вечора відвідав моого друга з працьких юних гарних днів — інженера Василя Кунду, в його домі, в якому проживає разом з дружиною та трьома гарними доростаючими доньками.

Оглянув одну із найдавніших книгарень на цьому континенті, якій вже минуло 65 років існування. Заклав її наш земляк із Княжа, повіту Снятин — Михайло Фербей і провадив її до першої світової війни. Потім відступив її свому братові Дмитрові, який утішався нею аж до своєї смерті яка наступила в 1961-му році. Це велика і гарна книгарня, вивінована в усі потрібні книжки, за традицією теж кровно пов'язана з нашими земляками-пionерами. Тепер її провадить добрий книгар, професіоналіст Богдан Мельничук, жонатий з наймолодшою донькою Фербеля — Наталкою. На превеликий жаль, в той час він був на вакаціях в Гавайських островах, і ми не могли побачитися.

Ще старався скомунікуватися з нашим земляком Іваном Москаликом, жонатим з донькою Крикливця з „потоків“ у Снятині. Та до зустрічі не дійшло.

При прощанні у хаті Кейванів одержав адресу Матвія Берлада, где вже було пізно на якібудь розмови. З Дітройту йому вислано 13-е число „Снятин“. Треба чекати відгуку.

Було ще в пляні відвідати каварню „Снятин“, але заповідник, в якому bona mіститься, замкнутий в зимі.

Були теж мрійні плянні вступити в поворотній дорозі до Саскатуну привітати мою дорогу сусідку Петронелю Чепигу, але летунська лінія подавала такі незручні години, що від того пляну треба було відступити.

Відвідав Музей, в якому працює д-р Кейван. Це справжній символ важкої праці, змагу, життя і досягів наших земляків Алберти. Тут піонери наші виставили багато світлин та експонатів. Музей, хоч ще в стадії розвитку, але вже з насолодою і великим задоволенням навіть знавець музейництва може пройти почерез кілька сотень виставлених речей і матиме перегляд нашого минулого.

В цьому музею я виявив охоту дістати книгу пionерів Алберти, яку їхній представник Василевський вручив мені при прощанні у домі Кейванів. В цій книзі є життєписи всіх наших земляків Снятинщини, які в Алберті ставили перші важкі кроки свого нового, ще невідомого життя. Як пересаджена квітка в покутської урожайної землі знайшла свою пристань в канадських преріях. Не згубилася, не зів'яла їхня сила, бо любов до рідного народу була так мужньою, витривалою і передалася в спадщині, як дорогоцінний скарб нашадкам. Слава їм!

В такій площині і написана стаття д-р Марії Кейван в едмонтонському виданні „Канадська Україна“, число 1 за січень 1976-го року.

Найбільшим жалем оповита моя подорож, що саме в той час припадав 40-ий день від смерті Миколи Понеділка і мій друг Юрій Стефаник мусів, як голова „Слова“ вийти із своєю дружиною до Нью Йорку. Мені не довелося пройти гостинні пороги його дому в Едмонтоні.

Відвідав я дім і Товариство, в якому „Україна“ подарувала погруддя Ва-



**Каварня Снятин
В заповіднику Лакусти**



Погруддя Василя Стефаника

силя Стефаника. Завдяки Олесеві Стадникові вдалося увік-вічнити на світлині цю скульптуру. Погруддя це виконав скульптор із Львова — Володимир Сколоздра, народжений 20 серпня 1912-го року. Погруддя це відкрито в Едмонтоні в ювілейному році письменника. Було багато розмов з того приводу. Де має стояти пам'ятник Стефанику? Одначе, ізза урядових обмежень, Т-во прогресистів було примушено подарованого Стефаника поставити на своєму власному подвір'ю, а не на публічній площі, як було перше заплановано. Тому сфотографуватися треба було просити дозволу адміністратора дому.

Синів Юрія Стефаника — Василя вже жонатого і молодшого Корнеля, помимо моїх зусиль не вдалося зустріти. Працювали поза Едмонтоном.

Збагачений новими враженнями, сповнений нашіями на велику допомогу у виданні плянованого Збірника про Снятинщину, вінчав свої відвідини в Едмонтоні. Накреслений реальний плян подорожі реалізував до найменших подробиць. Залишився мрійний плян, але на нього треба довшого часу. Обдараючи господарями на дорогу олівцями „дипломат“ — прощався. Як прикро було



Родина Юрія Стефаника

мені прощатися з друзями. Зжився з ними. -- Господар, як вірний друг, вже вранці турбувався моїм від'їздом. На нещастя почав падати сніг. Дружина його сказала брати на дорогу до летовища її авто „Вольво“, воно краще перетинає снігові і льодові дороги. Там солі не сиплять, як у нас. Де-де тільки піском натрусять дороги. Так і сталося, як можна відмовити розумному, милому усміхові? Але за якийсь час, вже як ми були в дорозі, над Едмонтоном показалося райдужнє, велике сонце і дорога стала приемнішою. Приємна була подорож і всі зустрічі й перебування в гостинному дому Стадників. І так, як мене зустріло сонце першого дня приїзду, так теж і воно мене не покидало до кінця. І це сонце поніс я із собою, як спогад і пам'ятку про гарних друзів в Едмонтоні.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ...

Вістка про смерть учительки Наталії Карп'юк-Семанюк із Снятиня ударила мене, як грім з неба. Вона учителювала в моєму рідному селі Микулинцях, і мене вчила в першій та другій класі. Дуже приемна і симпатична, і мала великий учительський дар і психологічний підхід до дітей, чи то під час навчання, чи в приватному житті. Пізніше, мав я нагоду багато разів зустрічатись і мило говорити з нею на різні теми. Останньо я зустрівся з нею в 1939-му році, як ми вийшли з коломийської тюрми, як нас „визволили“ з-під буржуазно-польського панування большевики. Вона тоді до мене сказала: „Немає ради, Степане, треба братись до праці, не зважаючи на змінену владу. Наш нещасний народ потребує провідних людей.“ Як Наталія Карп'юк виходила заміж за адвоката-письменника Івана Семанюка — Марка Черемшину, то наш шкільний хор (в тому хорі і я співав) з Микулинець співав їм „Многая літа“ в міській церкві в Снятині. Тому замість квітів на І могилу складаю на видання Збірника про Снятинщину двадцять долярів.

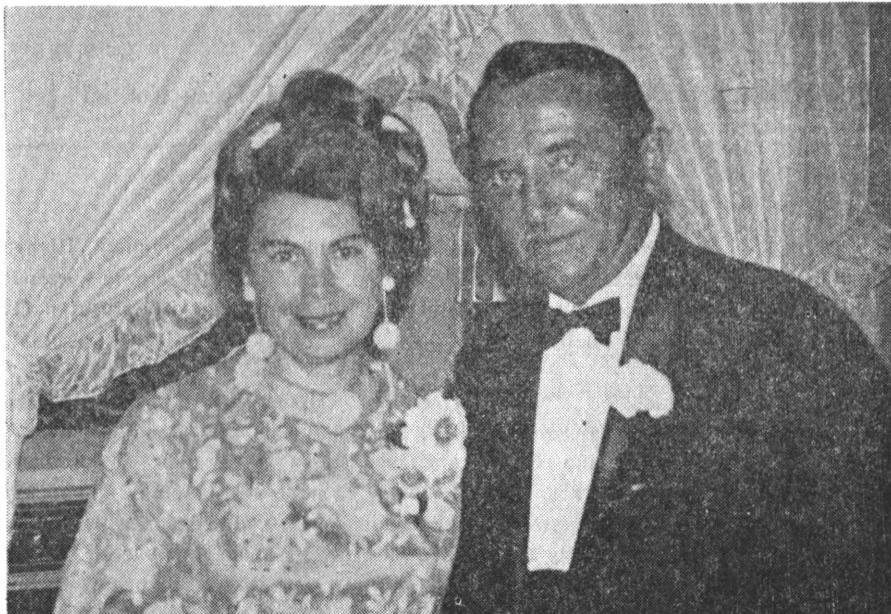
Степан Касім

С Т О Р І Н К А В Д Я Ч Н О С Т І

За вісім років нашої дії в нас з'явилися добродії-жертводавці. Вони є різними по характері їхнього вкладу і не в нашій компетенції ділити їх на категорії. Це зробить в майбутньому Управа Товариства, на внесення Статутової Комісії, і надасть їм відповідні грамоти. Завданням цієї сторінки є тільки згадати про них, в такому порядку, в якому надходили їхні добродійства:

Микола Анастазієвський — виконав безкоштовно карнет на Перший З'їзд.

Іван Кейван — запроектував і виконав безкоштовно рисунок марки на Перший З'їзд.



Анна і Всеволод Закревські

Оленка та Іван Стадники — видрукували своїм коштом марки, коверти та листівки на Перший З'їзд.

Анна і Всеволод Закревські — дали даток в сумі триста доларів.

Олена Кобзей — пожертвувала 250 канад. доларів на видання Збірника про Снятинщину і сто десять доларів на журнал „Снятин“.

Михайло Плешкан — пожертвував сто сім доларів на видання Збірника про Снятинщину.

Степан Сідлярчук — декларував сто доларів на Збірник про Снятинщину. Вплатив уже сімдесят доларів.

Ми з великою вдячністю згадуємо наших жертводавців на цій сторінці. Ми теж вдячні всім, які вплатили менші суми, а спеціально тим, які кожночасно, появі журналу, відгукнулися ширим датком.



Степан Сідлярчук



Олена і Тома Кобзей

З ЛИСТИВ

„Сердечно Вам дякую за запрошення на Другий З'їзд Снятинщини, Шкода, що так далеко від мене. На першого вересня ц. р. малаби бути відкрита виставка, моя колекція гуцульського народного мистецтва, в національному музеї в Отаві, на якій я повинен би бути. Як здоров'я позволить, то звідти я б поїхав впрост до Дітройту.“

Проф. Д-р Михайло Гуцуляк

„Широ дякую за запрошення на 2-ий З'їзд земляків Снятинщини. Це дуже гарна думка і я певна, що багато земляків скористає з цієї нагоди, щоби знову стрінутись, наговоритись, згадати минуле та поробити пляни на майбутнє. Мій муж і я ще до нині згадуємо мило Перший З'їзд, який відбувся в Торонто. Я рівно ж мала б охоту знову поїхати, однаке ще не знаю чи буде це можливим.“

Дарка Чеховська-Балько

„Сердечно дякую за запрошення на Другий З'їзд Снятинців. Я дуже радо хотів би поїхати до Дітройту 5-6 вересня ц.р., однак з причин старечих здоровельних недотягнень ревмо-артриту, головно хвороби очей не дають мені можливості, бути присутнім на З'їзді. Наслідком артеріосклерози праве око зовсім не працює, а ліве око по операції катараکту працює лише з 50% спроможністю. При добрім світлі можу помалу і дуже осторожно ходити, навіть з одногодинними перервами читати або писати, але при мряці, сильнім захмаренню або сумерку, трачу можливість необхідної орієнтації і тому був би на З'їзді тягарем для учасників... Беручи під увагу дійсність, що час шомало втікає, а ініціатор, редактор і Видавнича Колегія, все в руках вашої особи, томаленько зачиняє старітися, було би дуже доцільне, зачати вже тепер підготовчу працю упорядкування статей виданих вже журналів у відповідні групи (історично документарна, економічна, громадське і культурне життя, визвольні змагання, спомини, виеліменування розбіжностей між декотрими по-одинокими статтями і т. д.). Це є дуже складне завдання вимагаюче не лише терпеливості, але також довшого часу.“

Михайло Плещак

СЛОВО СКАРБНИКА

Від появи 13-го числа журналу „Снятин“ до головної каси вплатили:

\$110 — Кобзей Олена

\$100 — Закревська Анна

\$ 31.50 — Тарнавецький Михайло

\$ 30 — Калюк Ольга

По \$ 25 — д-р Керницький Роман-Тараса, о. Чеховський Степан, Балько Дарія

По \$ 20 — Стадник Оленка, Мардаревич Іван, В. Н. Лашк, о. крил. Ярема Ляшкевич

\$ 16 — Гойв Зенон

\$ 15 — Пантелюк Йосиф

\$ 12 — Фодчук Евгенія

По \$ 10 — Гонтар Адам, д-р Керницький Роман-Михайла, Панкевич Тамара, Чепига Андрій, Юшкевич Роман, Мацілинський Кость, Остафійчук Михайло, Костинюк Дмитро-Флінт

По \$ 8 — Несторовська Розалія, Сидор Евгенія

\$ 7.50 — Ухач Богдан

По \$ 5 — Ляшкевич Омелян, Виноградник Теофіл, Холевчук Марія, Керницький Тарас, Фодчук Дмитро, Марфей Петро, Крупський Андріян, Янішевська Гафія, Шологон Степан

\$ 3.50 — Гендзель Люїз

По \$ 3 — д-р Лисяк Роман, Кікта Степан, Плешкан Михайло, Сандуляк Іван, Верига Григорій, Левицька Зеновія, Дзюбанюк Іван, д-р Подюк Іван, Сідлярчук Степан, Крикливець Наня, Величковський Йосиф, Яримович Роман, Захарія Петро, Костинюк Микола, Задурович Евгенія

На книжку Мрочка: Гонтар Адам — \$10

На Збірник про Снятинщину: Гонтар Адам — \$10, Сандуляк Іван — \$10, Чепига Андрій — \$10, Керницький Тарас — \$20, Верига Григорій — \$2, Шологон Степан — \$20, д-р Подюк Іван — \$20, Сідлярчук Степан — \$20, Костинюк Микола — \$20, Костинюк Дмитро-Флінт — \$10, Балько Дарія — \$25, Плешкан Михайло — \$107. **Хто наступний?**

На руки нашого представника в Англії Миколи Слободяна вплатили: Слободян Микола і Тофан Іван по 2 фунти стерлінгів.

Дякую за всі вплати. Вірю, що читачі, які себе не знайдуть на цьому списку, негайно вплатять свою залеглість, щоб заощадити мені працю, а Видавництву видаток — на висилання пригадок.

Зенон Гойв

11441 Мк Доугалл, Гамтрамк, Міч. 48212

Даток за це число \$3.00.

ЗМІСТ ЦЬОГО ЧИСЛА

	Стор.
Непереможний зов рідної крові	1
С. Фодчук — Сотник Б. Білинкевич	2
Касяян Василь	4
Від журналу Снятин	4
В. Стефаник — Серце	5
П. Гайда — Трагічна смерть Ю. Тофана	5
Анкета до Збірника	6
М. Вахнюк — Анекdotи про В. Стефаника	7
Польські дивогляди у в'язниці	8
Сумна хроніка	9
З життя наших земляків	14
З листів	19
Другий З'їзд	19
М. Бажанський — У земляків Алберти	20
Замість квітів на могилу	28
Сторінка вдячності	29
З листів	30
Слово скарбника	31

ВИДАВНИЦТВО „СНЯТИН“ МАЄ НА СКЛАДІ:

Журнал „Снятин“ ч. 1	\$1.00
Журнал „Снятин“ ч. 2 і 3	по \$2.00
Журнал „Снятин“ ч. 4	\$2.50
Журнал „Снятин“ ч. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, і 14	по \$3.00
Історія Української Міщанської Читальні	\$2.00
Карнет, праця мистця М. Анастазієвського	\$0.25
Пам'яткова марка, 5 бронзових і 5 зелених	\$1.00
Листівка, зелена і бронзова	\$0.25
Коверта, зелена і бронзова, всі три праці графіка Ів. Кейвана	\$0.25
Плян міста Снятина Івана Тофана	\$2.00
Село Карлів Івана Сандуляка з 1890 року	\$2.50

При більших замовленнях опуст. Замовлення слати на адресу редакції:

Mychaylo Bazansky, 17800 Hull, Detroit, Michigan 48203, U.S.A.

